

- سرشناسه: داودی، محمد، Davudî, Muhammed
 عنوان قراردادی: سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع). ترکی.
 عنوان و نام پدیدآور: Peygamber ve Ehl-i Beyt'in Eğitimsel Siyeri / Muhammed Davudî; Çeviri
 Nurcan Altun
- مشخصات نشر: قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۳: ۲۰۱۴.
 مشخصات ظاهری: ۲۰۶ص.
 فروست اصلی: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۳/۱۵۳/پ۸۰
 فروست فرعی: نمایندگی ترکیه ۶
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۹۰۹-۰
- وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
 یادداشت: ترکی.
 موضوع: محمد ﷺ، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. - دیدگاه درباره تربیت خانوادگی
- موضوع: Muhammad, Prophet -- Views on domestic education
 موضوع: اسلام و آموزش و پرورش
 موضوع: تربیت خانوادگی - جنبه‌های مذهبی - اسلام
 شناسه افزوده: آلتون، نورجان، ۱۹۷۷ - م.
 شناسه افزوده: Altun, Nurcan
 شناسه افزوده: جامعة المصطفی ﷺ العالمية، مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
 شناسه افزوده: Almustafa International University Almustafa International Translation and
 Publication center
- رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۴۹۵۱ ۹۰۴۸۷ ح ۱۸/ ۲۳۰/ BP
 رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۴۸۳۷
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۰۱۶۸۲

Peygamber ve Ehl-i Beyt'in
Birinci Cilt: **Evlat Eğitimi**

Dr. S. Ali Hüseyinîzâde

Çeviri
Nurcan Altun

Uluslararası El-Mustafa (s.a.a)
Tercüme Ve Yayın Merkezi

Peygamber ve Ehl-i Beyt'in Eğitimsel Siyeri

Yazar: Dr. S. Ali Hüseyinîzâde

Çeviri: Nurcan Altun

Baskı tarihi: 2014

Yayın: Uluslararası El-Mustafa (s.a.a) Tercüme Ve Yayın Merkezi

Baski: Narencistan - Tehran

Tiraj: 300

ISBN: 978-964-195-909-0

سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت جلد ۱ (تربیت فرزند)

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
تیراژ: ۳۰۰
زبان: ترکی استانبولی
چاپ: نارنجستان
قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

نویسنده: سید علی حسینی زاده
مترجم: نورجان آلتون
چاپ اول: ۲۰۱۴م / ۱۳۹۳ش / ۱۴۳۵ق

© Kıtabın bütün hakları yayıncıya aittir.

- IRAN, Tehran, İnkılab Cad. Vesali Şirazi ve Kudüs caddesi arasında, Osku sok. No: 1003.
Tel: +98 21 66978920
- IRAN, Qom, Şehitler Meydanı Hüccetiye Cad. Uluslararası El-Mustafa (s.a.a) Tercüme Ve Yayın Merkezi.
Tel: +98 25 37839305-9
- IRAN, Qom, Muhammed Emin Bulvarı Salarya yol ayrımı Uluslararası El-Mustafa (s.a.a) Satış Ve Basın Bürosu. Tel: +98 25 32133106 fax: +98 325 2133146

www.pub.miu.ac.ir

miup@pub.miu.ac.ir

Bu eserin hazırlanmasında katkıda bulunanlardan teşekkür ederiz.

İçindekiler

› Başlarken.....	9
› Önsöz.....	13
Araştırma Yeri.....	13
Araştırmanın Gerekliği ve Önemi.....	14
Projenin Hedefleri.....	16
Projenin Aşamaları.....	17
Engeller ve İmkânsızlıklar.....	18
Projenin Özellikleri.....	19

BİRİNCİ BÖLÜM Bütünlük ve Temeller

Birinci Konu: Sözcük Tanıma.....	23
1- Siyer (sîre).....	23
2- Sünnet.....	25
3- Eğitim (Terbiye).....	26
4- Ehl-i Beyt (a.s) ve İsmet.....	27
5- Peygamber (s.a.a) ve Ehl-i Beyt'in (a.s) Eğitimsel Siyeri.....	29
İkinci Konu: Siyerin İtibarı ve Delil Oluşu.....	30
Üçüncü Konu: Siyer Kaynakları ve İspat Yolları.....	32
1- Kur'ân-ı Kerim.....	32

2- Haber	33
3- Tarih	36
Dördüncü Konu: Siyerin İşlevleri ve İşaret Ettikleri.....	37
1- Fıkhi-Usûli Bakış.....	37
2- Eğitimsel Bakış	42

İKİNCİ BÖLÜM

Evlat Eğitimi için Ortam Hazırlama

Evlat Eğitiminin Önemi ve Zarureti.....	53
Ayetlerde ve Rivayetlerde Evlat	57
Evlat Eğitiminde Tesir Eden Etkenler	60
Evlat Eğitiminde Ortam Hazırlayıcı Etkenler	64
a) Doğumdan Önce Ortam Oluşturan Etkenler.....	64
b) Doğumdan Sonra Ortam Oluşturan Etkenler	77
Bölüm Özeti	99

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çocuğun Temel İhtiyaçlarına Yönelmek

1- Çocuğa Sevgi	104
Çocuğa Sevgi Hakkında Bazı Noktalar.....	113
2- Emniyetin Sağlanması.....	116
3- Çocuğun Saygınlığı ve Yüceliği	121
Çocuğa Saygı Göstermenin ve Onu YüceltmeninEğitimsel Etkileri.....	123
Çocuğa saygı Gösterme ve Onu Yüceltme Üslupları.....	126
4- Çocukla Oyun	133
Çocuk Eğitiminde Oyunun Rolü ve Önemi	138
Çocukların Oyunu Hakkında Bazı Noktalar	142
Bölüm Özeti	145

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Eğitimsel Usûl ve Yöntemler

a) Evlat Eğitimi Usûlü	149
1- Çocuğun Özgürlüğü	149
2- Gözlem ve Gözetim	151
3- Eşitliğe Riayet Etmek ve Ayrımcılıktan Kaçınmak	159
4- Katılık ve Kabalığa Karşı Yumuşaklık ve İncelik	165
b) Evlat Eğitimi Yöntemleri	167
1- Doğruluk ve Sadakat	167
2- Ödül ve Takdir	171
3- Sapma Ortamını Kaldırmak	172
4- Emretme ve Yasaklamadan Kaçınma	175
5- Kusur Bulma ve Sitemden Kaçınma	178
6- Fiziksel Cezadan Kaçınmak	181
Bölümün Özeti	184

BEŞİNCİ BÖLÜM

Evladın Öğrenimi

1- Evladın Öğreniminin Önemi	187
2- Öğretimin İçeriği	191
a) Okuma Yazma Öğretimi	191
b) Kur'ân Öğretimi	192
c) Âdâp Öğrenimi	193
d) Fıkıh ve Hadis Öğretimi	196
e) Hikmet Öğretimi	197
Bölümün Özeti	201
› Kaynaklar	203

Başlarken

A iç şüphesiz Allah katındaki en önemli ve en yüce merteye bir kulun ilim öğrenmesi, öğrendiklerini bizzat kendisinin pratiğe dökmesi ve sonrasında tertemiz yeni nesiller yetiştirmesidir. Zira ilim, peygamberlerin mirasıdır. Bu hususta masumlardan birbirinden anlamlı ve güzel hadisler nakledilmektedir:

“Kim ilim elde edeceği bir yola girerse Allah da ona cennete giden yolu kolaylaştırır. Melekler ilim talibinin üzerine -yaptığı şeyden hoşnud olduklarından dolayı- kanatlarını gererler. Âlime gökte ve yerde olanlar hatta sudaki balıklar istigfar getirip onun için Allah'tan bağışlama dilerler. Âlimin âbide olan üstünlüğü dolunayın diğer yıldızlara olan üstünlüğü gibidir. Şüphesiz âlimler peygamberlerin vârisleridir. Muhakkak ki peygamberler, ne bir dinar ne de bir dirhem miras bırakmazlar. Ama onlar ancak ilmi miras bırakırlar. Kim de ilmi alırsa, mirastan büyük bir pay almış olur.”

Eğitmenlik mesleği peygamberlerin ve masum imamların mesleğidir. Peygamberler fitratı üzere kala bilenleri, kendisine elini uzatanları, hakka susamışları eğitmek ve bir o kadar da sapkınlığa, dalalete, bataklığa düşmüş insanlığı kurtarıp yaratıcısına kul olmalarını hatırlatmak ve Rablerini tanımaları için Yüce Allah tarafından tebliğ vazifesiyle görevlendirilen hidayet önderleridir.

Allah Resulü (s.a.a) eğitimde kolaylaştırıcı metotlar takip etmeyi, sabrı ve tahammülü teşvik ve tavsiye etmiş; öfkeye ve şiddete yer verilmemesini istemiştir. Nitekim bir sözünde: 'Öğretin, kolaylaştırın, zorlaştırmayın, öfkelendiğiniz zaman susun!' demiş ve 'öfkelendiğiniz zaman susun!' Sözüünü üç defa tekrar etmiştir.

Haddizatında her insan potansiyel olarak eşrefi mahlûkattır. İnsanın üstün bir varlık olarak, bu âlemde var olması onun için büyük bir değerdir. Bu değer insandan insana, (adeta) bir ucu negatif sonsuza, diğer ucu pozitif sonsuza doğru uzayıp gitmektedir. Bu uzantıda insanın yerini belirleyen yegâne olgu ise aldığı eğitimle kazandığı birikimdir. İyi bir eğitimden geçen meleklerin önünde secdeye kapandığı Adem de olabilir yahut aksine iyi eğitiminden geçmeyen, kendisini yetiştirmeyen esfele safilin de olabilir.

Var olduğumuzun farkında bulunsak da bulunmasak da, var olduğumuz andan itibaren ruhumuza, hayalimize, gönlümüze, aklımıza akan her şey eğitimin bir parçası olarak bize ulaşmaktadır. Bizler insan olmamız hasebiyle iç dünyamızda taşıdığımız duyguların tamamı eğitilmekte, aklımız; bilimsel verilerin hayretengiz sonuçlarıyla büyülenmekte, kalbimiz; gerek bu bulgular, gerekse başka duygularla evrendeki olayların Yaratıcısına aşk ve muhabbetle bağlanmakta, ruhumuz; bu bağlantıdan terennüm eden dua ve zikirlerle doymaktadır.

Günümüzde eğitimin ne kadar önemli olduğuna dair bilinç düzeyi eskiye nazaran daha yüksektir ancak Müslümanlar, modern çağın karmaşası ve bilgi kirliliği içerisinde neyi kendilerine örnek alacaklarını şaşırılmış vaziyettedirler. Belki birçok hadis kaynağına ulaşabilmekte ama eğitimle ilgili spesifik bir kaynağa ulaşamamaktadırlar.

Dolayısıyla eğitimin önemini bilmek ve bunu uygulamaya çalışmak kadar, hangi metodun uygulanması gerektiği ve neyin nasıl yapılması gerektiği de çok önemlidir. Kimi zaman doğru zannedilen metotların aslında eğitilenin

ruhunda telafi edilemez büyük yaralar açtığı hepimizin malumudur.

Bu yüzden insanoglu her konuda olduğu gibi eğitim konusunda da ilahi öğretilere muhtaç, masumların yol göstermelerine gereksinim duy-maktadır. Lakin Kuran ayetlerinden, masumlardan ve ilahi saadet yolunun öğretmenleri tarafından bildirilenler dağınık vaziyettedir.

Hamdolsun alanında uzman çok kıymetli araştırmacılarımız bu ayet ve hadisleri bir araya toplayarak, mantıklı bir düzenle sıralayarak ve pozitif bilimlerin de deneyimlerinden yararlanarak bizlere çok kıymetli üç ciltlik bu eseri sunmuşlardır.

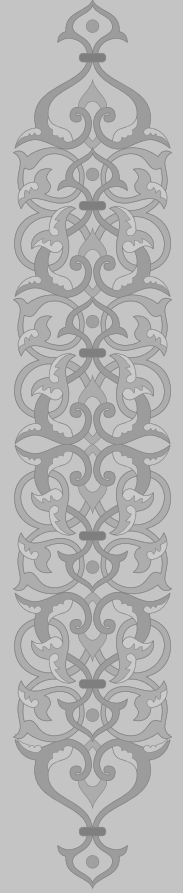
Peygamber ve Ehl-i Beyt'in Eğitimsel Siyeri ana başlıklı bu serinin 1. cildi Evlat Eğitimi, 2. cildi Dinî Eğitim ve 3. cildi Ahlâkî Eğitim'dir.

Bu kitaplar eğitim bilimleri ve ilahiyat öğrenimi gören lisans ve lisansüstü öğrencileri için kaynak kitap unvanıyla hazırlanmıştır. Üniversite camiasının dışında konuya ilgi duyan başkalarının da bu seriden faydalanacağını umuyoruz.

Değerli üstatlardan ve görüş sahiplerinden bizimle işbirliği yaparak, bize yol göstermeleri ve önerilerde bulunarak bu eserin geliştirilmesi ve toplumun ihtiyacı olan konularda başka eserlerin hazırlanması hususunda yayınevimize yardımcı olmalarını rica ediyoruz.

Son olarak el-Mustafa Üniversitesi Türkiye Temsilciliği bilim kuru-lundaki sayın üyelerine ve bu eserin tamamlanmasında ve tüm hazırlık-larda pay sahibi olan değerli dostlara, özellikle de değerli yazarlara, başarılı çevirisiyle Nurcan Altun, kitabın tashih ve redaktesiyle büyük desteğini aldığımız Dr. Fazıl Ağış ve editörümüz Yusuf Tazegün'e çabaları için takdir ve teşekkürlerimizi sunmayı borç biliyoruz

el-Mustafa Üniversitesi Türkiye Temsilciliği
el-Mustafa Yayınları

Önsöz

Bu eserin asıl konusuna (siyere) başlamadan önce Peygamber (s.a.a) ve Ehl-i Beyt'in (a.s) siyerini araştırma yöntemleri ve eserin nasıl ortaya çıktığı hakkında değerli okurlara bir rapor sunmamız uygun olacaktır.

Araştırma Yeri

Medrese ve Üniversite Araştırma Kurumu Eğitim ve Öğretim Grubu, uzun dönemli programlarının hedeflerine ulaşabilmek için, kısa dönemli telif ve tercüme gibi projelerinin yanında, bazı temel ve uzun dönemli araştırmaları da ilke edinmiştir. Bu projeler:

- 1- Müslüman düşünürlerin eğitim düşünceleri, beş cilt.
- 2- İslâm eğitimi düzeni, beş cilt.
- 3- Peygamber (s.a.a) ve Ehl-i Beyt'in (a.s) eğitimsel siyeri, dört cilt.
- 4- İslâmî eğitim alanında Kur'ân, rivayet ve siyere dayalı noktalar.

Marifet erbabı ve eğitim ustalarına takdim edilen önünüzdeki eser, Peygamber (s.a.a) ve Ehl-i Beyt'in (a.s) eğitimsel siyeri araştırma projesinin ilk kitabıdır. "Bütünlük ve Temeller" ve "Çocuk ve Evladın Eğitimi" gibi konuları içermektedir. Diğer kitaplar ise "Dini Eğitim", "Ahlâkî Eğitim", "Siyerde Öğretim" gibi başlıklara sahiptir.

Hatırlatmak gerekir ki; bilimsel ve incelemeli bir şekilde İslâm açısından eğitim ve öğretim konularını işleyen İslâm eğitimi ve Peygamber (s.a.a) ve Ehl-i Beyt'in (a.s) eğitimsel siyeri projeleri, üniversite düzeyinde derslerin temel ve/veya yardımcı ihtiyaçlarına cevap vermek ve yine görüş sahiplerinin, öğretmenlerin ve eğitimcilerin ihtiyaçlarını karşılamak doğrultusunda hazırlanmıştır. Aynı şekilde, birlikte çalışmanın yanı sıra, proje görevlilerinin araştırmaya yönelik çabaları ve kapsamlı müşavereleyle, ayet ve rivayetlerden eğitimle ilgili konuların bir araya toplanması ve yeni konularda kâmil tahkik yöntemleriyle temel, işlevsel, teorik ve alan incelemeleri için ortam hazırlanması imkânı oluşturulmuştur. Bu projelerin sonunda, yeni alanlara giriş yapmak için, İslâmî eğitime dair genel bir bakış açısına ulaşmak amaçlanmıştır.

Araştırmanın Gerekliliği ve Önemi

Bu konunun gerekliğini ve önemini anlatabilmek için birkaç noktanın hatırlatılması uygun olacaktır.

1- Peygamber'in (s.a.a) ve Mâsûm İmamlar'ın (a.s) sünnetinin konum ve itibarına ve onların ümmetin hidayetindeki yüce şan ve mertebelerine binaen Müslümanlar, İslâm tarihinin başlangıcından beri şu iki hususa özen göstermişlerdir:

- a) Onların sözlerini ve hadislerini toplamak;
- b) Onların amelî davranışlarını ve yöntemlerini kaydetmek.

Şia ve Sünni tarih kaynakları açıkça göstermektedir ki, Peygamber'in (s.a.a) ashabı, O'nun ismetine olan inançları ve Kur'ân-ı Kerim'in O'nu takip etmeyi tekitle tavsiye etmesiyle, tüm nesillere ve geleceğe örnek olması ve dersler alınması için Peygamberimiz'in (s.a.a) tüm hareketlerini, vakarını (ağırbaşlılığını), amellerini ve davranışlarını nimet bilerek kaydetmişlerdir. Bu esas üzere tarihçiler bu kıymetli mirası korumak ve Onun ahlâkî, siyasî ve toplumsal yaşamının değişik açılarını nakledebilmek için aşırı dikkat göstermişlerdir. Öyle ki işi sadece Peygamber'in (s.a.a) özelliklerini anlatmak olan ve "vassâf" adıyla tanınan kişiler vardı.¹ Diğer ta-

¹ Beyhakî, Ahmed bin Hüseyin; Delâilu'n-Nübüvvet ve Ma'rifetu Ahvâli Sâhibi's-Şeriat, C. 1, s. 258.

raftan rivayet kaynaklarından bazıları Peygamber'in (s.a.a) siyerini nakleden hadislere ayrıldı ve hatta bu alanda özel kitaplar yazıldı.²

Bu usûl, İmamlar'ın (a.s) ashapları ve onları sevenler tarafından, o yüce İmamlar için de kullanılmış ve ameli siyerleri kaydedilerek nakledilmiştir.³

Hatırlatılanlara ek olarak tarih, bize sonraki nesillerde de Müslümanların, çocuklarını nebevî siyere ve sünnete âşına kılmak ve çocuklarının O'nun (s.a.a) davranışlarını ölçü edinerek örnek almaları için çalıştıklarını göstermektedir.⁴

2- Ashabın ve muhaddislerin Peygamber'in (s.a.a) ve diğer Mâsûmlar'ın (a.s) siyerini kaydetme, öğrenme ve öğretmeye gösterdikleri özenin kökü, onların yanında siyer ve sünnetin değerli ve hüccet oluşuna ve yine sünnetin fikhî, ahlâkî ve eğitimsel role sahip oluşuna dayanır.

Bu kitabın ilk bölümünde siyerin rolü ve değişik ilimlerde, farklı kullanımları incelenecektir. Zira Mâsûmlar'ın (a.s) siyeri, usûlî ve fikhî çıkarımlara kaynak olduğu ve fikhî kaynaklarda hadisleri tamamlayıcı rol üstlendiği gibi, ahlâkî ve eğitimsel açıdan da destekleyici, örnek oluşturucu ve benzeri roller üstlenebilir, öğretim yöntemleri sunabilir.

Bununla birlikte siyerin "tarihsel nakli" de tarihî bir değere sahiptir. Aynı şekilde siyerin itibarı ve hüccet oluşundan dolayı araştırılması, tahlili ve düzenlenmesi de fikhî, şer'î ve dinî değere sahiptir. Bu konu gözden kaçırılmamalıdır.

3- Hadis metni gibi araştırılması ve dikkat gösterilmesi gereken siyer kaynaklarından daha iyi faydalanmak için bu araştırmaların mantık ve ilmî metotlar esası üzerine kurulması gerekir. Ek olarak, hadislerin aksine siyer hakkında bu tür araştırmaların daha az yapıldığı konusuna dikkat edilmelidir.

Mâsûmlar'ın (a.s) siyerini tahlil ederek değerlendirmeyi kolaylaştıran unsurlardan birisi, davranışlarını sınıflandırarak kısımlara ayırmaktır.

² İbn-i Hişam; Es-Siretu'n-Nebeviyye. Siretu İbni Kesir; Siretu İbni İshak ve benzerleri.

³ İbn-i Cevzi; Saffetu's-Sufuh, İbn-i Cevzî'nin torunlarından Tezkiretu'l-Havas.

⁴ Suveyd, Muhammed Nur bin Abdulhafız; Et-Terbiyetu'n-Nebeviyyeti li't-Tıfl.